

Guia docent

PROGRAMA

33601 DIDÀCTICA GENERAL

Curs 2015-2016

Professor: Àngel Simón, Berzal Jiménez-Bravo

GUIA DOCENT DE L'ASSIGNATURA

DADES INICIALS D'IDENTIFICACIÓ

Nom de l'assignatura:	Didàctica General 33601
Caràcter:	Formació Bàsica
Titulació:	Magisteri
Departament:	Didàctica i Organització Escolar
Professor Grup	Àngel Simón, Berzal Jiménez-Bravo 1r M
Horari	Dimarts: De 15:30 a 17:30 hores Dijous: De 18 a 20 hores

INTRODUCCIÓ A L'ASSIGNATURA

La **Didàctica General** fa referència al coneixement i al saber que sustenten les pràctiques pedagògiques que fan possible una relació educativa viva i fèrtil. Estudar la didàctica, aleshores, no es redueix a identificar únicament processos i programes d'ensenyança que podem gestionar per evidenciar resultats d'aprenentatge, prèviament definits i homogenis per a tot l'alumnat. La **Didàctica** tracta **d'elaborar el sentit de l'ensenyar i l'aprendre** atenent al sentit de les situacions, les relacions i les accions pedagògiques; i **tracta d'orientar el sentit d'allò educatiu** atenent les possibilitats i les limitacions que imposa el marc cultural, administratiu i social actual.

L'assignatura de Didàctica General en les titulacions de Grau de Mestre/a en Educació Infantil i Grau de Mestre/a en Educació Primària **té caràcter introductori i de formació bàsica** tractant d'apropar, als i les estudiants, a les problemàtiques pròpies de les pràctiques educatives així com a la recerca i elaboració d'un coneixement pedagògic complex i ric. Ficant especial atenció al disseny i anàlisi de les condicions que intervenen en la producció del coneixement teòric-pràctic necessari per a comprendre i intervindre en les realitats escolars.

VOLUM DE TREBALL

	Hores/curs
ASSISTÈNCIA A CLASSES TEÒRIQUES, SEMINARIS, EXPOSICIONS I ACTIVITATS	40
ASSISTÈNCIA A CLASSES PRÀCTIQUES	16
PREPARACIÓ DE TREBALLS	20
ESTUDI PREPARACIÓ CLASSES	30
ESTUDI PREPARACIÓ D'EXÀMENS	37
REALIZACIÓ D'EXÀMENS	3
ASSISTÈNCIA A TUTORIES	4
ALTRES	
TOTAL VOLUM DE TREBALL	150
Total crèdits ECTS	6

OBJECTIUS GENERALS

- a) Adquirir les categories conceptuals bàsiques que permeten realitzar anàlisis fonamentats de la pràctica docent.
- b) Aprofundir en la idea de l'educació com a acte estretament vinculat a un compromís polític-social i reflexionar sobre la falsa creença entorn del caràcter neutre de l'educació i del curriculum, prenent consciència de la importància de la mediació docent.
- c) Analitzar les interrelacions entre el sistema educatiu, l'ensenyament, la institució escolar i la realitat econòmica, cultural i política de l'entorn.
- d) Analitzar les principals experiències innovadores del S. XX en l'educació infantil i primària.
- e) Adquirir els sabers pràctics que introdueixen o modifiquen les relacions entre la mestra, el mestre, la cultural i l'alumnat; sabent situar-se en primera persona respecte a aquestes posicions a l'aula, el centre i la comunitat educativa.
- f) Incidir i capacitar-se en el sentit de la pregunta i el diàleg com a pràctica de creació pedagògica i tractament de les controvèrsies.
- g) Reinterpretar situacions d'ensenyament-aprenentatge tretes de la història escolar de les pròpies i els propis estudiants i plantejar alternatives a les mateixes des dels continguts assenyalats a continuació.
- h) Desenvolupar la capacitat de recerca, selecció i utilització de fonts documentals i material bibliogràfic propis dels problemes i temàtiques a tractar.
- i) Utilitzar, discriminant entre ells, instruments d'anàlisi de la pràctica docent i les condicions, identificant la implicació que li suposa a cada mestra, mestre, l'aplicació de diferents documents que regulen la pràctica docent.

CONTINGUTS

1. EL CONEIXEMENT, L'EDUCACIÓ I L'ESCOLA.

- Reptes socials del segle XXI i funció social de l'escola i de l'educació obligatòria: el saber per a viure.
- La naturalesa política de l'educació.
- El sistema educatiu. Marc legislatiu i administratiu del curriculum. Reformes curriculars. L'escola pública. L'escola inclusiva

2. EL CURRICULUM.

- Perspectives teòriques sobre el curriculum. El curriculum explícit, ocult i nul. Els nivells de concreció curricular. La planificació del curriculum: objectius, competències, continguts, principis d'activitat, mètodes d'ensenyança, tasques, recursos i instruments didàctics i avaluació
- Propostes i experiències educatives.

3. LA RELACIÓ EDUCATIVA I LA VIDA A L'AULA I AL CENTRE

- Els processos d'ensenyança i aprenentatge. L'ensenyança com a procés de relació i comunicació a l'aula i al centre. El desig d'aprendre i el desig d'ensenyar. L'alumnat com a subjecte educatiu
- El saber vinculat a l'experiència, a la vida. L'educació afectiva-emocional. La convivència i el tractament de conflictes.
- Espais d'aula, organització de l'activitat i estructura de les tasques acadèmiques. El treball col.laboratiu. L'atenció a la diversitat. Seguiment i orientació dels aprenentatges
- L'avaluació com a procés formatiu: l'avaluació de l'alumnat, del currículum i de les actuacions docents.
- El fracàs escolar.

4. SER MESTRE, SER MESTRA.

- L'ofici de mestra i mestre. Bones pràctiques docents: la pràctica reflexiva emancipadora. L'autonomia professional i la coordinació amb la comunitat educativa
- Pràctiques curriculars innovadores. La coeducació, la sostenibilitat i la interculturalitat al curriculum. El centre com a unitat d'innovació
- La investigació sobre la pràctica educativa. La formació i el desenvolupament professional del professorat

COMPETÈNCIES

- Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles; canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals, multiculturals i interculturals; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible; i també promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat, especialment entre homes i dones.
- Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual.
- Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.
- Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.
- Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació.
- Conèixer els fonaments de l'educació infantil i primària.
- Analitzar la pràctica docent i les condicions institucionals que l'emmarquen.
- Abordar i resoldre problemes de disciplina.
- Conèixer i abordar situacions escolars en contextos multiculturals i de coeducació.
- Comprendre que la dinàmica diària en educació és canviant en funció de cada estudiant, grup i situació i saber ser flexible en l'exercici de la funció docent.
- Valorar la importància de l'estabilitat i la regularitat en l'entorn escolar, els horaris i els estats d'ànim del professorat com a factors que contribueixen al procés harmònic i integral dels estudiants.

TEMARI I PLANIFICACIÓ TEMPORAL

T	Continguts	Sessions
1	Tema 1. QUÈ ÉS I DE QUÈ S'OCUPA LA DIDÀCTICA: ELS SEUS FONAMENTS 1. Conceptes relacionats amb la didàctica. 2. Coneixement científic de la didàctica. 3. Enfocaments i tendències en didàctica.	3
2	Tema 2. EVOLUCIÓ HISTÒRICA. ENSENYAMENT/APRENTATGE. 1. Evolució històrica de la didàctica. 2. Concepte ensenyament. Evolució. Models. Funcions. 3. Concepte aprenentatge. Evolució. Enfocaments. Elements. Factors. 4. L'acte didàctic.	2
3	Tema 3. EL CURRÍCULUM I LA PRÀCTICA CURRICULAR 1. Aproximacions introductòries i història del currículum. 2. Conceptualització del currículum. 3. Teories curriculars. 4. El currículum en Educació Infantil i Primària 5. El centre escolar i el professorat en el disseny del currículum.	2/3
4	Tema 4. OBJECTIUS, COMPETÈNCIES I CONTINGUTS COM A COMPONENTS DEL DISENY I DESENVOLUPAMENT DEL CURRÍCULUM. 1. Les intencions educatives. 2. Tipus d'objectius. 3. Selecció i seqüència d'objectius.. 4. Competències i competències bàsiques. 5. Els continguts del currículum. 6. Criteris per a seleccionar continguts. Temes Transversals.	2/3
5	Tema 5. LA METODOLOGIA DIDÀCTICA I LES ACTIVITATS D'ENSENYAMENT-APRENTATGE COM A COMPONENTS DEL DISENY DEL CURRÍCULUM. 1. Metodologia didàctica en les etapes d'educació infantil i E.P. 2. Perspectives metodològiques d'aplicació en l'aula 3. Materials didàctics. 4. Internet com a font de coneixement i treball col.laboratiu..	3
6	Tema 6. L'AVALUACIÓ DIDÀCTICA: 1. L'avaluació i la seua evolució. 2. Objecte i tipus d'avaluació. 3. Models i tècniques d'avaluació.	2/3
7	Tema 7. L'ORGANITZACIÓ DE L'AULA I LA DINÀMICA GRUPAL. 1. L'aula com a microsistema d'aprenentatge. 2. L'aula i la dinàmica grupal en els processos d'ensenyament-apre. 3. Adaptacions curriculars.	2
8	Tema 8. COMPETÈNCIES PROFESSIONALS DEL MESTRE/A. 1. L'ofici de mestre/a. 2. Competències professionals. 3. Investigació, formació i desenvolupament professional.	2
	Continguts a determinar pel grup i exposicions	2/3

METODOLOGIA

1.- Activitats presencials (40% del temps total de dedicació)

- Classes teòrico-pràctiques.

Classes presencials teòrico-pràctiques en les que se treballaran els continguts de les assignatures, se debatran i realitzaran activitats utilitzant diferents recursos docents: classes magistrals, seminaris, tallers, grups de treball, etc.

- Treball en grup.

La realització de treballs de grup té com a finalitat destacar la importància de l'aprenentatge cooperatiu i reforçar l'individual. La defensa d'aquests treballs podrà ser individual o col·lectiva, i es podrà fer davant el grup complet a l'aula o en tutories i seminaris amb audiències reduïdes.

- Tutories individuals i/o col·lectives.

Les tutories individuals i col·lectives hauran de servir com a mitjà per a coordinar als estudiants en les tasques individuals i de grup, així com per a avaluar tant els progressos individuals com les activitats i la metodologia docent.

- Activitats Complementàries.

En les activitats, que s'organitzen durant les *setmanes d'activitats complementàries*, s'aprofundirà en l'estudi d'algunes temàtiques de la matèria be a través de conferències, tallers, seminaris, ...

2.- Activitats no presencials (60% del temps total de dedicació).

- Estudi i treball autònom.

Es plantejaran treballs, lectures i accés i tractament d'informació individuals i altres de naturalesa cooperativa, tots ells orientats, supervisats i avaluats pel professorat.

MATERIALS

En el desenvolupament de la matèria s'utilitzaran diferents recursos: pàgines web, pel·lícules, material imprés,...

Els materials (powers, material imprés,..) es dipositaran en l'aula virtual, reprografia o s'entregaran en classe.

AVALUACIÓ

L'avaluació serà continua i global, tindrà caràcter formatiu, i podrà analitzar els processos d'aprenentatge individual i col·lectiu. De l'avaluació derivarà la qualificació final. En aquest sentit, la qualificació tractarà de ser reflexe de l'aprenentatge individual, entès no sols com l'adquisició de coneixements, sinó com a procés que té a veure fonamentalment amb canvis intel·lectuals i personals de les i els estudiants al trobar-se amb situacions noves que exigeixen desenvolupar noves capacitats de comprensió, raonament i presa de decisions.

La informació per evidenciar l'aprenentatge serà recollida, principalment, a través dels següents instruments:

- Seguiment periòdic del progrés dels i les estudiants, tant a l'aula com a tutories individuals i en grup.
- Avaluació dels treballs encomanats.
- Valoració de la participació individual i en grup, tant a l'aula com en les tasques que es realitzen fóra d'ella.
- Exercicis i/o proves orals i escrites

Criteris Generals d'Avaluació:

- a) Correcta i adequada aplicació de les categories conceptuals estudiades.
- b) Exposició d'un pensament propi argumentat amb una estructura on es pugui distingir la tesi defesa i l'articulació dels arguments en que aquesta es fonamenta.
- c) Coherència en l'aplicació a supòsits pràctics dels nous sabers.
- d) Adequació en temps i forma de la presentació de les tasques recomanades:
 - Claredat expositiva en l'aplicació a supòsit pràctics dels nous sabers.
 - Rigor al citar fonts: respecte a qualsevol dels sistemes existents per a citar fonts bibliogràfiques.

Criteris de qualificació i ponderació:

L'avaluació constarà de 3 parts diferenciades:

1. Competències adquirides a l'aula, a través de les activitats realitzades en cadascuna de les classes: 10% de la nota final (quadern de classe, participació i assistència).
2. Treballs realitzats de forma individual o en grup, segons proposta del professor: 20%
3. Examen final: 70%.

Per a poder ponderar aquestes notes, amb els percentatges indicats, s'haurà d'arribar a un mínim de 4 en la nota de l'examen final.

BIBLIOGRAFIA

Documents per a ampliar els coneixements i continguts

- AGELET, J. y otros. (2001). **Estrategias organizativas de aula**. Barcelona, Graó.
- ALDAMIZ-ECHEVARRIA y altres. (2006). **Com ens ho fem? Propostes per educar en la diversitat**. Barcelona, Graó.
- ALUMNOS DE LA ESCUELA DE BARBIANA (1996). **Carta a una maestra**. Madrid, PPC
- ANTÚNEZ, S. (2004). **Del proyecto educativo a la programación de aula**. Barcelona, Graó.
- CARBONELL, J. (2000). **Pedagogías del siglo XX**. Barcelona, Ciss-Praxis.
- CARMEN DEL, Luis y otros. (2006). **La planificación didáctica**. Barcelona, Graó.
- CONNELL, R.W. (1997) **Escuelas y justicia social**. Madrid, Morata.
- DIAZ BARRIGA, A. **Pensar la Didáctica**. Buenos Aires, Amorrortu 2009
- FENSTERMACHER, G. y SOLTIS, J. (1998). **Enfoques de la enseñanza**. Buenos Aires: Amorrortu.
- FLECHA, Concepción (2005).30 **Retratos de maestras**. Barcelona, Ciss-Praxis
- FREIRE, P. (1993). **Pedagogía de la esperanza**. Buenos Aires, Siglo XXI.
- GIMENO SACRISTAN, J (Comp). (2010). **Saberes e incertidumbres sobre el curriculum**. Madrid, Morata.
- GINÉ, N. y otros (2003). **Planificación y análisis de la práctica educativa**. Barcelona. Graó.
- JOYCE, B. y WEIL, M. (2002) **Modelos de Enseñanza**. Barcelona, Gedisa.
- PERRENOUD, P. (2004) **Diez nuevas competencias para enseñar**. Barcelona, Graó.
- SANTOS GUERRA, M.A. (1993). **La evaluación: un proceso de diálogo, comprensión y mejora**. Málaga, Aljibe.
- SEVILLANO GARCÍA, M.L. (2004). **Didáctica en el siglo XXI**. Madrid, McGraw-Hill
- ZABALA, Antonio y ARNAU, Laia (2007). **11 Ideas claves. Cómo enseñar y aprender competencias**. Barcelona, Graó.